

Μετάφραση της Ομιλίας της Carol Dweck

Η δύναμη του να πιστεύεις ότι μπορείς να βελτιωθείς.

Άκουσα για ένα λύκειο στο Σικάγο, όπου οι μαθητές έπρεπε να περάσουν ορισμένα μαθήματα για να αποφοιτήσουν κι αν κόβονταν, έπαιρναν τον βαθμό «Όχι Ακόμα». Αυτό μου φάνηκε φανταστικό, επειδή αν κοπείς, θα σκεφτείς πως δεν κατάφερες τίποτα. Αν όμως ο βαθμός σου είναι «Όχι Ακόμα» καταλαβαίνεις πως η μάθηση λειτουργεί σαν καμπύλη. Δημιουργεί έναν δρόμο προς το μέλλον.

Το «Όχι Ακόμα» με βοήθησε να κατανοήσω ένα κρίσιμο συμβάν, μια καμπή, στη σταδιοδρομία μου. Ήθελα να δω πώς αντιμετωπίζουν τα παιδιά τις προκλήσεις και τις δυσκολίες, κι έτσι έδωσα σε 10χρονα προβλήματα που ήταν σχετικά δύσκολα γι' αυτά. Κάποια από αυτά είχαν εκπληκτικά θετικές αντιδράσεις. Οι απαντήσεις τους ήταν του στυλ, «Μου αρέσουν οι προκλήσεις» ή «Ξέρετε, ήλπιζα ότι θα μάθαινα κάτι από αυτό». Καταλάβαιναν πως οι ικανότητές τους μπορούσαν να αναπτυχθούν. Είχαν αυτό που αποκαλώ τη νοοτροπία της ανάπτυξης. Άλλοι μαθητές, ωστόσο, το θεώρησαν τραγικό ή καταστροφικό. Από την οπτική γωνία της πιο αμετάβλητης νοοτροπίας τους, κρινόταν η ευφυΐα τους και απέτυχαν να την αποδείξουν. Αντί να απολαύσουν τη δύναμη του «ακόμα», παγιδεύτηκαν στην τυραννία του «τώρα».

Τι έκαναν λοιπόν; Θα σας πω αμέσως. Σε μια έρευνα είπαν πως την επόμενη φορά μάλλον θα αντέγραφαν, αντί να διαβάσουν περισσότερο, εφόσον είχαν κοπεί σε τεστ. Σε μια άλλη έρευνα, μετά από μια αποτυχία, κοιτούσαν ποιος τα πήγε χειρότερα από αυτούς, ώστε να αισθανθούν καλύτερα με τον εαυτό τους. Όπως φάνηκε και σε επόμενες μελέτες συνεχίζουν να αποφεύγουν τις δυσκολίες. Οι επιστήμονες κατέγραψαν την ηλεκτρική δραστηριότητα του εγκεφάλου καθώς οι μαθητές αντιμετώπιζαν κάποιο λάθος. Στα αριστερά βλέπετε τους μαθητές με τη σταθερή νοοτροπία. Δεν φαίνεται να υπάρχει δραστηριότητα. Αποφεύγουν το λάθος. Δεν ασχολούνται μαζί του. Στα δεξιά όμως, βλέπετε τους μαθητές με τη νοοτροπία ανάπτυξης την πεποίθηση ότι οι ικανότητες μπορούν να αναπτυχθούν. Ασχολούνται σε βάθος. Ο εγκέφαλός τους έχει ανάψει με το ακόμα. Ασχολούνται σε βάθος. Επεξεργάζονται το λάθος. Μαθαίνουν από αυτό και το διορθώνουν.

Πώς μεγαλώνουμε λοιπόν τα παιδιά μας; Τα μεγαλώνουμε έχοντας στο νου το τώρα αντί το ακόμα; Μεγαλώνουμε παιδιά που σκέφτονται μόνο το άριστα; Μεγαλώνουμε παιδιά που δεν ξέρουν πώς να κάνουν μεγάλα όνειρα; Που ο μεγαλύτερος στόχος τους είναι να πάρουν άριστα στο επόμενο τεστ; Που κουβαλούν τη συνεχή ανάγκη τους για επιβεβαίωση και στην υπόλοιπη ζωή τους; Πιθανόν, καθώς με πλησιάζουν εργοδότες και μου λένε πως έχουμε ήδη μεγαλώσει μια γενιά νεαρών εργαζομένων που δεν μπορούν να βγάλουν την ημέρα χωρίς κάποιου είδους επιβράβευση.

Τι μπορούμε να κάνουμε λοιπόν; Πώς μπορούμε να χτίσουμε τη γέφυρα προς το ακόμα;

Ορίστε μερικές προτάσεις. Αρχικά, μπορούμε να επιβραβεύουμε με σύνεση και όχι να επιβραβεύουμε την ευφυΐα ή το ταλέντο. Αυτό απέτυχε ήδη. Μην το συνεχίζετε. Επιβραβεύστε τη διαδικασία στην οποία συμμετέχουν τα παιδιά: την προσπάθεια τους, τη στρατηγική, τη συγκέντρωση, την επιμονή, τη βελτίωσή τους. Η επιβράβευση της διαδικασίας δημιουργεί σκληραγωγημένα και ευπροσάρμοστα παιδιά.

Υπάρχουν κι άλλοι τρόποι να επιβραβεύσουμε το ακόμα. Συνεργαστήκαμε πρόσφατα με επιστήμονες παιχνιδιών από το πανεπιστήμιο της Ουάσινγκτον για να φτιάξουμε ένα νέο διαδικτυακό μαθηματικό παιχνίδι που να επιβραβεύει το ακόμα. Σε αυτό επιβραβεύεται η προσπάθεια, η στρατηγική και η πρόοδος. Συνήθως τα μαθηματικά παιχνίδια επιβραβεύουν τις σωστές απαντήσεις που δίνεις εκείνη τη στιγμή, αυτό το παιχνίδι όμως επιβραβεύει τη διαδικασία. Έτσι πετύχαμε μεγαλύτερη προσπάθεια, περισσότερη στρατηγική, μεγαλύτερη συμμετοχή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και περισσότερη επιμονή όταν αντιμετώπιζαν δυσκολότερα προβλήματα.

Ανακαλύψαμε ότι και μόνο οι λέξεις «ακόμα» ή «όχι ακόμα», δίνουν στα παιδιά μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, τους δίνουν μια ιδέα για το μέλλον που δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερη επιμονή. Έτσι μπορούμε στην ουσία να αλλάξουμε τη νοοτροπία των μαθητών. Σε μια έρευνα, καταφέραμε να τους μάθουμε ότι κάθε φορά που ξεπερνούν τα όρια τους για να μάθουν κάτι καινούριο και δύσκολο, οι νευρώνες του εγκεφάλου τους σχηματίζουν νέους, δυνατότερους δεσμούς και με την πάροδο του χρόνου γίνονται εξυπνότεροι.

Δείτε τι συνέβη: Στην έρευνα αυτή, όσοι μαθητές δεν διδάχθηκαν αυτή τη νοοτροπία ανάπτυξης συνέχισαν να έχουν χαμηλή βαθμολογία, στη δύσκολη αυτή εκπαιδευτική μετάβαση, όσοι όμως διδάχθηκαν αυτή τη νοοτροπία είδαν μεγάλη άνοδο στους βαθμούς τους. Παρατηρούμε τώρα αυτή τη βελτίωση σε πολλές χιλιάδες παιδιά, ιδιαίτερα σε μαθητές με δυσκολίες.

Ας μιλήσουμε λοιπόν για την ισότητα. Στη χώρα μας, υπάρχουν ομάδες μαθητών που έχουν συνεχώς χαμηλούς βαθμούς, όπως π.χ. τα παιδιά στις φτωχογειτονίες των πόλεων, ή τα παιδιά στους καταυλισμούς των ιθαγενών Αμερικανών. Οι χαμηλές επιδόσεις τους για τόσο καιρό ωθούν πολλούς να το θεωρούν μοιραίο. Όταν όμως οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τη νοοτροπία της ανάπτυξης στις τάξεις τους με βάση το ακόμα, επέρχεται η ισότητα. Ας δούμε μερικά παραδείγματα. Σ' ένα χρόνο, μια τάξη νηπιαγωγείου στο Χάρλεμ της Νέας Υόρκης κατάφερε να φτάσει στο ποσοστό του 95% στο Εθνικό Τεστ Κατάταξης. Πολλά από αυτά τα παιδιά δεν ήξεραν να κρατούν μολύβι, όταν ήρθαν στο σχολείο. Μέσα σ' ένα χρόνο, μαθητές της τετάρτης, στο Νότιο Μπρονξ, που είχαν μείνει πολύ πίσω, ήρθαν πρώτοι από όλες τις τετάρτες σε ολόκληρη την πολιτεία της Νέας Υόρκης στο τεστ Μαθηματικών της πολιτείας. Σ' ένα με ενάμιση χρόνο, οι μαθητές σ' ένα σχολείο καταυλισμού ιθαγενών Αμερικανών ανέβηκαν από τις τελευταίες, στις πρώτες θέσεις της περιοχής τους, στην οποία περιλαμβάνονταν και ευκατάστατες περιοχές του Σιάτλ. Έτσι, τα παιδιά των ιθαγενών ξεπέρασαν τα παιδιά της Microsoft.

Αυτό συνέβη επειδή το νόημα της προσπάθειας και της δυσκολίας άλλαξε. Πριν από αυτό, η προσπάθεια και η δυσκολία τα έκαναν να αισθάνονται χαζά, τα έκαναν να τα παρατάνε, τώρα όμως, η προσπάθεια και η δυσκολία κάνουν τους νευρώνες τους να φτιάχνουν νέους συνδέσμους, δυνατότερους συνδέσμους. Έτσι γίνονται εξυπνότερα.

Πρόσφατα έλαβα ένα γράμμα από ένα δεκατριάχρονο αγόρι. Μου έγραφε: «Αγαπητή κυρία Ντουέκ, εκτιμώ αυτά που γράφετε καθώς βασίζονται σε επιστημονική έρευνα, και γι' αυτό αποφάσισα να τα εφαρμόσω. Προσπάθησα περισσότερο στο σχολείο, στη σχέση μου με την οικογένειά μου, αλλά και στη σχέση μου με τους συμμαθητές μου και είδα σημαντική βελτίωση σε όλους αυτούς τους τομείς. Τώρα συνειδητοποιώ πως είχα σπαταλήσει τη ζωή μου μέχρι τώρα».

Ας μη σπαταλήσουμε άλλες ζωές, γιατί όταν καταλάβουμε το πόσο μπορούν να αναπτυχθούν οι ικανότητες, αυτό θα γίνει θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα για όλα τα παιδιά, το να ζουν σε συνθήκες που ευνοούν την ανάπτυξη, σε συνθήκες γεμάτες με ακόμα.

Σας ευχαριστώ.